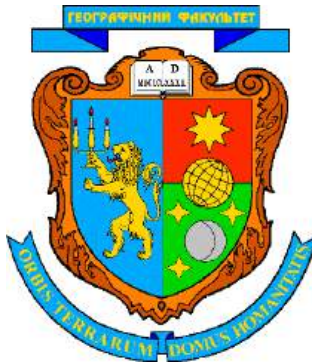

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет

Марта Мальська
Галина Бригілевич

Організація підприємницької діяльності в сфері
обслуговування:

Методичні вказівки для виконання практичних робіт студентів
першого (бакалаврського) рівня підготовки спеціальності J2
«Готельно-ресторанна справа та кейтеринг» денної та заочної
форми навчання

Львів 2026

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

М. Мальська, Г. Бригілевич. Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування: методичні вказівки для практичних (семінарських) робіт студентів першого (бакалаврського) рівня підготовки спеціальності J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг» - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2026. – 56 с.

У методичних вказівках подано силабус курсу «Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування», перелік тем, рекомендовану літературу, систему оцінювання знань студентів, тематику практичних та семінарських занять, контрольні запитання та завдання, перелік тем есе та питань на іспит.

Для студентів які здобувають фах першого (бакалаврського) рівня спеціальності J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг» ЗВО України.

Рекомендовано до друку
Вченою радою географічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
Протокол №3 від 19 березня 2026 р.

© ЛНУ імені Івана Франка
© Марта Мальська
© Галина Бригілевич

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

Зміст

	с.
1. Загальні особливості курсу.....	4
1.1. Опис навчальної дисципліни.....	5
1.2. Схема курсу.....	16
1.3. Література для вивчення дисципліни.....	22
2. Семінарські заняття.....	30
2.1. Питання на семінар	
2.2. Контрольні запитання та завдання	
2.3. Завдання для самостійної роботи студента	
3. Практичні завдання	40
4. Перелік запитань на іспит.....	52

1. Загальні особливості курсу

Навчальний курс «Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування» спрямований на вивчення особливостей організації підприємницької діяльності в готельно-ресторанному господарстві. Призначений для підготовки висококваліфікованих фахівців, що будуть володіти універсальними професійними компетентностями для діяльності у сфері обслуговування, відповідатимуть потребам сучасного ринку праці та будуть здатні підвищувати рівень послуг, створюватимуть та підтримуватимуть у світі позитивний імідж України.

Навчальний курс «Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування» як нормативна складова, вивчає основи, принципи та механізми ведення господарської діяльності, розглядає підприємство як складну виробничу і соціально-економічну систему у взаємодії всіх його елементів і процесів. Майбутні фахівці набувають економічного та підприємницького мислення, засвоюють методології економічних досліджень, що відбуваються у підприємстві та виробляють вміння здійснювати економічний аналіз і практичні висновки. Навчальний курс має теоретичну і практичну спрямованість.

Дисципліна «Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування» є нормативною дисципліною освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа» спеціальності J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг», галузі знань J «Транспорт і послуги», яка викладається в VII

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки
семестрі обсягом 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

Таблиця 1

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>J Транспорт і послуги</i>	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 2	Спеціальність: <i>J2 Готельно-ресторанна справа та кейтеринг</i>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		<i>4-й</i>	<i>3-й</i>
Індивідуальне науково-дослідне завдання - 1		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		<i>7-й</i>	<i>6-й</i>
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>бакалавр</i>	<i>32 год.</i>	<i>10 год.</i>
		Практичні	
		<i>32 год.</i>	<i>10 год.</i>
		Самостійна робота	
		<i>20 год.</i>	<i>70 год.</i>

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:

методичні вказівки

Вид контролю: *екзамен*

Обсяг курсу:

Денна форма навчання: 90 годин, з них 64 години аудиторних – 32 лекційні години, 32 годин семінарських і практичних занять; 26 годин самостійної роботи.

Заочна форма навчання: 90 годин, з них 20 годин аудиторних – 10 лекційних годин, 10 годин семінарських і практичних занять; 70 годин самостійної роботи.

Мета та цілі курсу:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування» є набуття студентами узагальнення і систематизації теоретико-методологічних аспектів економіки підприємства, визначення особливостей організації та ефективного функціонування суб'єктів господарювання, систематизація теоретичних і практичних знань з питань ефективного управління їх діяльністю в умовах ринкової економіки.

Основними цілями курсу дисципліни є теоретична та практична підготовка фахівців з таких питань:

- ✓ Забезпечення теоретичних знань діяльності й розвитку підприємства;
- ✓ дослідження сутності та сучасних тенденцій розвитку підприємницької діяльності;
- ✓ оволодіння знаннями з організації діяльності та управління підприємствами;

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

- ✓ вивчення процесів відтворення і використання капіталу підприємства; освоєння різних напрямів діяльності підприємства;
- ✓ формування практичних навичок з проведення розрахунків для оцінки діяльності та обґрунтування оптимальних варіантів розвитку підприємства;
- ✓ набуття навичок самостійного, творчого використання теоретичних знань у практичній діяльності.

Очікувані результати навчання:

Знати:

- ✓ Сутнісну характеристику підприємства як суб'єкта господарювання та його роль в ринковій економіці;
- ✓ основи підприємницької діяльності;
- ✓ організаційні форми та види підприємств;
- ✓ інтеграційні форми об'єднань підприємств;
- ✓ основні фактори та умови, які визначають розвиток підприємств;
- ✓ значення і роль основного, оборотного та інтелектуального капіталу для сучасної системи господарювання;
- ✓ особливості формування виробничої програми підприємства;
- ✓ кадрову політику і особливості управління персоналом підприємства;
- ✓ зміст виробничої, маркетингової, інноваційної, інвестиційної діяльності підприємства;
- ✓ основні фінансові показники господарської діяльності підприємства;
- ✓ шляхи підвищення ефективності використання виробничих

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:

методичні вказівки

- ресурсів, бізнес-процесів і діяльності підприємства в цілому,
✓ механізм трансформації та реструктуризації підприємств,
забезпечення економічної безпеки.

Вміти:

- ✓ застосовувати отримані знання для прийняття ефективних господарських рішень на рівні підприємства та його структурних підрозділів;
- ✓ аналізувати та узагальнювати результати господарської діяльності підприємства;
- ✓ описати механізм впливу різних форм власності на діяльність підприємства;
- ✓ пропонувати шляхи розв'язання економічних проблем з урахуванням конкретної ринкової ситуації.

Компетенції згідно освітньої програми:

Загальні компетентності:

- ✓ ЗК01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.
- ✓ ЗК05. Здатність працювати в команді.
- ✓ ЗК06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ✓ ЗК10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:

методичні вказівки

Спеціальні (фахові) компетентності

- ✓ СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.
- ✓ СК 02. Здатність організовувати сервісовиробничий процес
  - ✓ з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність.
- ✓ СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії.
- ✓ СК05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.
- ✓ СК06. Здатність проектувати технологічний процес виробництва продукції і послуг та сервісний процес реалізації основних і додаткових послуг у підприємствах (закладах) готельно-ресторанного та рекреаційного господарства.
- ✓ СК 07. Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів.
- ✓ СК08. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання готельних та ресторанних послуг для різних сегментів споживачів, у тому числі маломобільних груп та осіб з інвалідністю.
- ✓ СК09. Здатність здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів, у тому числі для формування безбар'єрного

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки
середовища.

- ✓ СК 10. Здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного та ресторанного бізнесу.
- ✓ СК11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності.
- ✓ СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Програмні результати навчання:

- ✓ РН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства.
- ✓ РН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.
- ✓ РН 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного та ресторанного бізнесу.
- ✓ РН 07. Організовувати процес обслуговування споживачів готельних та ресторанних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.
- ✓ РН 08. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами готельних та ресторанних послуг
- ✓ РН 09. Здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки
використання просторових та матеріальних ресурсів.

- ✓ РН 10. Розробляти нові послуги (продукцію), використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів.
- ✓ РН 11. Застосовувати сучасні інформаційні технології для організації роботи закладів готельного та ресторанного господарства.

Критерії оцінювання:

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Балинараховуються за таким співвідношенням:

- ✓ практичні та семінарські заняття: 40 % семестрової оцінки;максимальна кількість балів – 40;
- ✓ контрольні заміри знань: 10 % семестрової оцінки;максимальна кількість балів – 50.

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Максимальна кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у практичних заняттях		
Критерії оцінювання		2 бали
студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.		2

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.	1
студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.	0,5
студент не володіє матеріалом	0
Максимальна кількість балів за участь у 16 практичних заняттях	32 балів
2. Поточні модулі (СРС)	
Критерії оцінювання	6 балів
Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі.	6
3. Модульна контрольна робота №1, №2	
Критерії оцінювання	6/6 балів

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

<p>МКР є обов'язковим для всіх студентів. МКР складається з 1 теоретичного питання, 10 тестових завдань. Теоретичне питання – студент розкриває зміст одного з питань, засвоєних на лекції, семінарі або під час самостійної роботи, – максимальна кількість балів – 3 за одне теоретичне питання. Якщо студент в повному обсязі розкрив питання – 3 бали, достатньо повно розкрив питання з несуттєвими помилками – 2 балів, в цілому розкрив питання, неповна відповідь з суттєвими помилками – 1, відсутність відповіді – 0. Тести – студент розв'язує 10 тестових завдань, у кожному з яких є чотири варіантів відповіді, серед яких одна правильна – кількість балів – 0,5. Результат залежить від загальної кількості набраних балів.</p>	<p>6</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>12 балів</p>
<p>4. Екзамен</p>	
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>50 балів</p>

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

<p>Перший рівень (завдання 1) – завдання із вибором відповіді – тестові завдання. Завдання з вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана правильна відповідь.</p>	<p>10 балів максимум</p>
<p>Другий рівень (завдання 2) – завдання з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилення, тлумачення, короткі коментарі.</p>	<p>15 бали максимум</p>
<p>Третій рівень (завдання 3) – завдання з розгорнутою відповіддю (повне обґрунтування відповіді). В цих завданнях <u>треба зробити</u> послідовні, логічні пояснення, необхідні посилення, вказати факти, з яких випливає те чи інше твердження. Якщо потрібно, то слід проілюструвати думки схемами, графіками, таблицями.</p>	<p>25 балів максимум</p>
<p>Підсумковий контроль іспиту</p>	<p>50 балів</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>100 балів</p>

Підсумковий контроль: У разі відсутності студента під час проведення практичних занять та модульних контролів з поважних причин йому надається право на відпрацювання. У всіх інших випадках відсутність здобувача на практичних

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

заняттях автоматично зараховується йому як незадовільна оцінка (0 балів) за відповідний вид контролю. Незадовільну оцінку студент має право перескласти. Додатковий термін перездачі призначає викладач. До підсумкового контролю допускаються студенти за умови наявності звітів всіх робіт та складеного модульного контролю. Підсумковий контроль здійснюється на основі накопичених балів протягом семестру в процесі поточного контролю. Підсумкова максимально можлива кількість балів – 100.

Академічна доброчесність: здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій чи усній роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів обману.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надано викладачами виключно в освітніх цілях без права її передавання третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному контролі. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми академічної недоброчесності не толеруються.

Опитування

Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенні курсу.

Таблиця 2

Т и ж.	Тема, план, короткі тези	Форм а діяльно сті	Термін виконан ня
1.	Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Поняття суб'єкта господарювання та види підприємств. Загальна характеристика підприємницької та господарської діяльності. Співвідношення понять «бізнес» і підприємництва. Види підприємництва.	Лекція, дискусія	До наступн ого заняття
2.	Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання.	Семінар ське заняття №1	1 тиждень

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

	<p>Тема 2. Державне регулювання підприємництва. Сутність державного регулювання підприємництва. Методи та інструменти державного регулювання підприємництва. Ліцензування підприємницької діяльності. Стандартизація та сертифікація. Сприяння державної служби зайнятості в організації підприємницької діяльності безробітним.</p>	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	<p>Тема 2. Державне регулювання підприємництва.</p>	Семінарське заняття №2	1 тиждень
	<p>Тема 3. Моделі та способи підприємницької діяльності. Класична та інноваційна моделі підприємницької діяльності. Коворкінг. Передання окремих функцій аутсорсинговій компанії. Традиційні способи утворення суб'єкта підприємницької діяльності.</p>	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	<p>Тема 3. Моделі та способи підприємницької діяльності.</p>	Семінарське заняття №3	1 тиждень
	<p>Тема 4. Підприємницька ідея, її джерела, методи пошуку та етапи реалізації. Підприємницька ідея. Методи та джерела формування підприємницької ідеї. Генерування ідеї. Етапи реалізації підприємницької ідеї.</p>	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	<p>Тема 4. Підприємницька ідея, її джерела, методи пошуку та етапи реалізації.</p>	Семінарське заняття	1 тиждень

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

		№4	
	Тема 5. Планування підприємницької діяльності в сфері обслуговування. Поняття планування та види планування підприємницької діяльності. Планування витрат і доходів підприємницької діяльності. Планування прибутку. Планування рівня безбитковості підприємницької діяльності. Планування ціни на послуги підприємств готельно-ресторанного бізнесу.	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	Тема 5. Планування підприємницької діяльності в сфері обслуговування.	Семинарське заняття №5	1 тиждень
	Тема 6. Процеси створення та припинення підприємницької діяльності. Шляхи та порядок створення підприємницької діяльності. Організаційно-правове забезпечення порядку реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Порядок формування статутного капіталу підприємства. Процедура припинення підприємницької діяльності.	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	Тема 6. Процеси створення та припинення підприємницької діяльності.	Практичне заняття №1	1 тиждень
	Тема 7. Формування організаційної структури та управління підприємницької діяльності. Сучасне поняття управління	Лекція, дискусія	До наступного заняття

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

	підприємницькою діяльністю. Функції управління. Рівні та види управління в менеджменті. Управління мотивацією персоналу. Методи мотивації персоналу. Організація контролю.		
	Тема 7. Формування організаційної структури та управління підприємницької діяльності.	Семинарське заняття №6	1 тиждень
	Тема 8. Трудові цивільно-правові відносини у підприємницькій діяльності. Види договорів про працевлаштування. Форми працевлаштування та трудового навантаження працівника. Процедура прийняття працівника на роботу. Електронний облік трудової діяльності. Організація трудових відносин в умовах воєнного стану.	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	Тема 8. Трудові цивільно-правові відносини у підприємницькій діяльності.	Практичне заняття №2	1 тиждень
	Тема 9. Організація виробничої діяльності у готельно-ресторанному підприємстві. Сутність і принципи організації виробничої діяльності на підприємстві. Виробнича потужність пропускна здатність підприємства. Організація виробничої діяльності в часі.	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	Тема 9. Організація виробничої діяльності у готельно-ресторанному підприємстві.	Практичне заняття №3	1 тиждень

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

	<p>Тема 10 – 11. Фінансування підприємницької діяльності. Поняття фінансування підприємницької діяльності. Особисте та колективне фінансування підприємницької діяльності. Внутрішні джерела фінансування. Кредитування підприємницької діяльності. Лізинг як особлива форма кредитування підприємницької діяльності. Фінансові програми підтримки підприємництва.</p>	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	<p>Тема 10 – 11. Фінансування підприємницької діяльності.</p>	Семінарске заняття №7-8	2 тижні
	<p>Тема 12. Організація діяльності суб'єкта підприємництва. Договірне оформлення надання послуг, виконання робіт та продажу товарів. Договірні відносини у підприємницькій діяльності. Способи та форми розрахункових операцій за договірними зобов'язаннями. Поняття про касові операції суб'єкта підприємництва.</p>	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	<p>Тема 12. Організація діяльності суб'єкта підприємництва.</p>	Семінарске заняття №9	1 тиждень
	<p>Тема 13 – 14. Системи оподаткування підприємницької діяльності. Сутність та види податків в Україні. Податкова політика та державне регулювання у сфері оподаткування. Загальна та спрощена системи оподаткування. Податок на доходи фізичних осіб. Єдиний соціальний</p>	Лекція, дискусія	До наступного заняття

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

	внесок. Особливості нарахування та сплати непрямих податків: ПДВ, акцизний податок та мито. Місцеві податки та збори. Документування підприємницької діяльності. Поняття первинних документів підприємця. Звітність суб'єкта підприємництва.		
	Тема 13 – 14. Системи оподаткування підприємницької діяльності.	Практичне заняття №4	2 тижні
	Тема 15. Маркетинг у підприємницькій діяльності сфери обслуговування. Поняття, функції та принципи маркетингу. Види маркетингу у діяльності підприємств сфери обслуговування. Маркетингові інструменти. Маркетингові комунікації. Реклама, її завдання, функції та види. Планування маркетингу в підприємницькій діяльності.	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	Тема 15. Маркетинг у підприємницькій діяльності сфери обслуговування.	Семінарське заняття №10	1 тиждень
	Тема 16. Підприємницькі ризики. Причини підприємницьких ризиків. Сутність та основні види підприємницьких ризиків. Аналіз ризиків. Управління підприємницькими ризиками. Механізм зменшення підприємницьких ризиків.	Лекція, дискусія	До наступного заняття
	Тема 16. Підприємницькі ризики.	Семінарське заняття №11	1 тиждень

Література для вивчення дисципліни:

Основна:

1. Бригілевич Г.М. Стратегія як інструмент антикризового управління туристичним підприємством// Наукові інновації та передові технології. Журнал. 2023. С. 57-64. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11\(25\)-57-64](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-57-64)
2. Бригілевич Г., Войтенко О. Проблема стійкості суб'єктів регіональних ринків послуг в умовах економічної нестабільності. Атрактивність та комфортність територій України (регіонів, міст й об'єднаних територіальних громад): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (31 травня 2021 р., м.Київ) / ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України». Київ, 2021. С.29-34.
3. Валінкевич Н.В. Основи підприємництва: підручник / під заг. ред. Н. В. Валінкевич; Житомир. держ. техн. ун-т. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 491 с.
4. Карпюк Г. Основи підприємництва: навч. посіб. для здобувачів проф. (проф.-техн.) освіти / Г. Карпюк. – Київ: Компанія ВАІТЕ, 2021. – 105 с.
5. Козловський В. О. Основи підприємництва : [навч. посіб. : у 2 ч.] / В. О. Козловський ; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – Ч. 1. – 2017. – 118 с.
6. Котлер Ф. Основи маркетингу / Ф. Котлер, Г. Армстронг. – Діалектика, 2020. – 880 с.
7. Краус К. М. Управління маркетингом малого бізнесу: концепції, домінанти розвитку : монографія. Дивосвіт, 2013. 164 с.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

8. Круш П. В. Організація виробництва: підручник / П. В. Круш, В. І. Подвігіна, В. О. Гулевич ; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Подвігіної, В. О. Гулевич. – Київ: Каравела, 2017. – 552 с.
9. Курманська В. Д. Мотивація персоналу у системі управління людськими ресурсами в сучасних умовах господарювання / В. Д. Курманська // Ринок праці та зайнятість населення. – 2014. № 3. – С. 26–29.
10. Кривов'язюк І. В. Підприємництво як чинник розвитку інноваційної моделі економіки України та її регіонів: монографія / під заг. ред. канд. екон. наук, проф. Кривов'язюка І. В.; Луц. нац. техн. ун-т. – Київ: Кондор, 2020. – 169 с.
11. Мальська М. П., Бригілевич Г. М., Шульц С., Л. Міжнародний туризм: підприємницька діяльність та стратегічне управління: монографія / М. П. Мальська, Г. М. Бригілевич, С. Л. Шульц. Київ: Вид-во “Каравела”, 2025. 222 с.
12. Марченко В.М. Основи підприємницької діяльності: підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. – 515 с.
13. Олійник А. Ю. Види обмежень на конституційну свободу особи на підприємницьку діяльність в Україні / А. Ю. Олійник // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2018. – № 36, Том. 2. – С. 8–11.
14. Орлова К. Є. Теоретичні засади управління бізнесом / К. Є. Орлова // Глобальні та національні проблеми економіки. –

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

2017. – № 17. – С. 392–396.

15. Осовська Г. В. Менеджмент: підручник / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – Київ: Кондор, 2015. – 563 с.
16. Снігур Х. Коворкінг: переваги та недоліки організації робочих місць [Електронний ресурс] / Х. Снігур // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2017. – № – Режим доступу: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/download/774/876Text>
17. Щебликіна І. О. Основи менеджменту: навч. посіб. / І. О. Щебликіна, Д. В. Грибова. – Мелітополь: ВБ «ММД», 2015. – 479 с.
18. Яркіна Н. М. Управління підприємством як економічна категорія (теоретичні аспекти) / Н. М. Яркіна // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2014. – № 1. – С. 130–136.

Додаткова:

1. Бригілевич Г., Мальська М. Вплив міжнародного туризму на соціально-економічний розвиток України в умовах війни // Multidisciplinary international journal “Věda a perspektivy”. – International Institute of Economics, Czech Republic. – 2022. – №9(16). – Р. 50-59. [doi.org/10.52058/2695-1592-2022-9\(16\)-50-59](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-9(16)-50-59)
2. Бригілевич Г.М., Войтенко О.А. Стратегічне управління підприємницькою діяльністю в туристичній сфері // Формування ринкових відносин в Україні. Збірник наукових праць. 2021. № 12 (247). С. 106-112.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

3. Бригілевич Г.М. Сфера гостинності та її значення для економіки країни // Гостинність і туризм майбутнього: наукові та практичні горизонти: збірник тез доповідей II-ої міжнародної науково-практичної конференції (17-18 травня 2023 р.). Київ: НУБіП України. 2023 р. С. 12-14.
4. Бригілевич Г.М. Формування стратегії для ефективної діяльності підприємств у сфері міжнародного туризму в умовах економічної нестабільності. MODERNI ASPEKTU VEDY, 24-th volume of the international collective monograph. 2022. 579-588 р. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/mono-24.pdf>
5. Мальська М. П., Бригілевич Г.М., Біланюк О. П. Економічна безпека підприємств готельно-ресторанного бізнесу України: виклики та перспективи//Успіхи і досягнення у науці: журнал. №2(12) 2025. С.1054-1064. Київ-2025. Режим доступу: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2\(12\)-1054-1064](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2(12)-1054-1064)
6. Бригілевич Г.М. Міжнародний туризм як інструмент підвищення ефективності функціонування економіки: досвід країн ЄС. Наукові перспективи: журнал. 2022. №6(24) 2022. С.253-262. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/64/94>
7. Бригілевич Г.М., Войтенко О. Проблема стійкості суб'єктів регіональних ринків послуг в умовах економічної нестабільності. Атрактивність та комфортність територій України (регіонів, міст й об'єднаних територіальних громад): матеріали міжнародної науково-практичної

- Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки
конференції. ДУ «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Макутова НАН України». Київ, 2021. С. 29-34.
8. Кожемяченко О.О. Організація виробництва: курс лекцій :
навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ
ім. Ігоря Сікорського; уклад.: О. О. Кожемяченко. – Київ :
КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 233 с.
9. Організація торгівлі: підручник / В. В. Алопій, І. П. Міщук,
В. М. Ребицький та ін. – Київ: Центр учбової літератури,
2018. – 632 с.

Інформаційні ресурси:

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]:
Кодекс України від 16.01.2003. № 436-IV // Відомості
Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22,
ст.144. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Державна програма стимулювання економіки для подолання
негативних наслідків, спричинених обмежувальними
заходами щодо запобігання виникненню і поширенню
гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої
коронавірусом SARS- CoV-2, на 2020-2022 роки
[Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів
України від 27.05.2020 № 534. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/534-2020-%D0%BF#Text>
3. ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT). Системи
управління якістю. Вимоги [Електронний ресурс]. – Вид.
офіційне. – Режим доступу:
<https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf>

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

4. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]: Кодекс України від 10.12.1971 р. № 322-VIII – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
5. Кодекс України з процедур банкрутства [Електронний ресурс]: Кодекс України від 18.10.2018 № 2597-VIII – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
6. Конституція України [Електронний ресурс]: від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 01.01.2020 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Митний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс України від 07.06.2012 р. № 4495-VI – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
8. України [Електронний ресурс]: Кодекс України від 07.04.2011 р. № 2755-VI станом на 05.04.2022 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
9. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс]: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI: станом на 06.10.2021 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV : станом на 14 липня 2020 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
11. Про визначення державного підприємства, яке виконує функції національного органу стандартизації [Електронний ресурс]: розпорядження КМУ від 26.10.2014 № 1305-VII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2014-%D1%80#Text>

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

12. Про військовий обов'язок і військову службу [Електронний ресурс] : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-ХІІ : станом на 19 березня 2022 року. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі [Електронний ресурс] : Закон України від 05.02.2021 р. № 1217-ІХ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1217-20#Text>
14. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедур припинення юридичних осіб та підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців за їх рішенням [Електронний ресурс] : Закон України від 19.05.2011 р. № 3384-VІ : станом на 15.11.2020 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3384-17#Text>
15. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс]: Закон України від 03.03.2005 р. № 755-ІV – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
16. Про державну статистику [Електронний ресурс]: Закон України від 17.09.1992 р. № 2614-ХІІ – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text>
17. Про підприємництво [Електронний ресурс]: Закон України від 26.02.1991 р. № 785-ХІІ – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
18. Про підприємства в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 27.03.1991 р. № 888-ХІІ врата чинності 01.01.2004 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/887-12#Text>

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

19. Про порядок повідомлення Державній податковій службі та її територіальним органам про прийняття працівника на роботу [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 р. № 413 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2015-п#Text>
20. Результати дослідження ринку коворкінгів та гнучких офісів України [Електронний ресурс]/ Асоціація коворкінгів України. – Режим доступу: <https://coworkingassociation.org.ua/rezultaty-doslidzhennya-2021>

2. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1.

Тема: Підприємство як суб'єкт господарювання.

1. Поняття суб'єкта господарювання та види підприємств.
2. Загальна характеристика підприємницької та господарської діяльності.
3. Співвідношення понять «бізнес» і підприємництво».
4. Види підприємництва.

Контрольні запитання та завдання.

1. Дайте визначення поняття «суб'єкт господарювання».
2. Які види підприємств в залежності від форм власності ви знаєте?
3. Визначте співвідношення понять «бізнес» та «підприємництво».
4. Охарактеризуйте ознаки підприємницької діяльності.
5. Яка функція підприємництва є визначальною при формулюванні сучасного бачення підприємницької діяльності?
6. Який принцип є спонукальним до здійснення підприємницької діяльності?
7. Назвіть передумови виникнення підприємництва.

Семінарське заняття 2.

Тема: Державне регулювання підприємництва.

1. Сутність державного регулювання підприємництва.
2. Методи та інструменти державного регулювання

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки
підприємництва.

3. Ліцензування підприємницької діяльності.
4. Стандартизація та сертифікація.
5. Сприяння державної служби зайнятості в організації підприємницької діяльності безробітним.

Контрольні запитання та завдання.

1. В чому полягає сутність державного регулювання підприємництва?
2. Назвіть аргументи щодо підтримки та заперечення державного регуляторного впливу на сферу підприємництва?
3. Визначте базові принципи здійснення регуляторного впливу держави на підприємництва.
4. Охарактеризуйте основні напрями правового впливу держави на підприємництво.
5. Назвіть основні передумови наявності обмежень у підприємницькій сфері?
6. Поясніть відмінність між методами прямого та непрямого регулювання підприємництва.
7. З якою метою проводиться ліцензування певних видів економічної діяльності?
8. Поясніть, як процедури стандартизації можуть впливати на рівень життя населення.
9. Які сучасні напрями державної підтримки суб'єктів малого та середнього бізнесу ви знаєте.
10. Охарактеризуйте роль міжнародних організацій у розвитку підприємництва в Україні.

Семінарське заняття 3.

Тема: Моделі та способи підприємницької діяльності.

1. Класична та інноваційна моделі підприємницької діяльності.
2. Коворкінг.
3. Передання окремих функцій аутсорсинговій компанії.
4. Традиційні способи утворення суб'єкта підприємницької діяльності.

Контрольні запитання та завдання.

1. Які моделі підприємництва Ви знаєте?
2. Які основні кроки необхідні для реєстрації підприємства?
3. Що потрібно брати до уваги при виборі організаційно-правової форми майбутнього підприємства, видів діяльності та системи оподаткування?
4. Що таке статутний капітал? Розкрийте його сутність.
5. Чи може нерезидент бути учасником (засновником) підприємства в Україні?
6. В чому переваги та недоліки купівлі існуючого бізнесу?
7. Що треба брати до уваги при купівлі цінних паперів підприємства з точки зору майбутнього контролю?
8. Що таке цілісно-майновий комплекс?
9. Які заходи відносяться до прямого маркетингу?
10. В чому сутність пересувної торгівлі та її різновиди?
11. Що таке франчайзинг?
12. Що є основою франчайзингової угоди? Які її основні переваги?
13. Реорганізація підприємства у вигляді виділу: переваги та недоліки.

Семінарське заняття 4.

Тема: Підприємницька ідея, її джерела, методи пошуку та етапи реалізації.

1. Підприємницька ідея.
2. Методи та джерела формування підприємницької ідеї.
3. Генерування ідеї.
4. Етапи реалізації підприємницької ідеї.

Контрольні запитання та завдання.

1. Які мотиви відкриття власного бізнесу існують?
2. Що ви розумієте під поняттями «підприємницька ідея», або «бізнес-ідея»?
3. На що має бути орієнтована підприємницька ідея?
4. Що на вашу думку найскладніше у реалізації бізнес-ідеї?
5. Що виступає джерелами формування підприємницьких ідей?
6. Опишіть види джерел формування підприємницьких ідей.
7. Як виконуються пошук та вибір бізнес-ідеї?
8. Охарактеризуйте фактори, які сприяють формуванню підприємницьких ідей.
9. За якими вхідними й вихідними показниками можна охарактеризувати інноваційну діяльність?
10. Поясніть сутність терміну «конкуренція». Чи може конкуренція бути у співпраці?

Семінарське заняття 5.

Тема: Планування підприємницької ідеї в сфері обслуговування.

1. Поняття планування та види планування підприємницької діяльності.
2. Планування витрат і доходів підприємницької діяльності. Планування прибутку.
3. Планування рівня беззбитковості підприємницької діяльності.
4. Планування ціни на послуги підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

Контрольні запитання та завдання.

1. На який період часу зазвичай розробляють бізнес-план?
2. Поясніть відмінність технічного завдання на продукт від технічного завдання на роботу.
3. Охарактеризуйте зміст поняття «витрати підприємницької діяльності».
4. Як класифікуються витрати підприємства?
5. Зазначте особливість постійних витрат.
6. Які витрати належать до змінних?
7. Поясніть сутність терміну «беззбиткове підприємство».
8. Які методи управління витратами Ви знаєте?
9. Зазначте основні умови ціноутворення в підприємницькій діяльності.
10. Поясніть етапи розробки стратегії ціноутворення підприємства. Які стратегії ціноутворення на підприємстві

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

Ви знаєте?

11. Які функції виконує ціна? Які види цін Ви знаєте?
12. Назвіть основні умови ціноутворення в різних галузях економіки.
13. Поясніть вплив оподаткування на ціноутворення.
14. Які види доходів підприємства Ви знаєте?
15. В чому полягає різниця між доходом і прибутком підприємства?
16. Назвіть основні показники оцінювання ефективності підприємницької діяльності.

Семінарське заняття 6.

Тема: Формування організаційної структури та управління підприємницької діяльності.

1. Сучасне поняття управління підприємницькою діяльністю.
2. Функції управління.
3. Рівні та види управління в менеджменті.
4. Управління мотивацією персоналу.
5. Методи мотивації персоналу.
6. Організація контролю.

Контрольні запитання та завдання.

1. Що таке управління підприємством?
2. Як співвідносяться між собою поняття «управління» та «менеджмент»?
3. Охарактеризуйте функції управління підприємством.
4. Які рівні управління ви знаєте?
5. Що можна віднести до компетенцій керівника вищого рівня?
6. Які функціональні напрями управління підприємством Ви

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки
знаєте?

7. Що таке організаційна структура управління підприємством?
8. Які форми мотивації персоналу існують на підприємстві?
9. Назвіть найбільш популярні нематеріальні методи мотивації персоналу.
10. Яка сутність системи контролю на підприємстві та її необхідність?
11. Які завдання та проблеми підприємства можуть бути вирішені з використанням контролю?
12. Наведіть приклади внутрішнього та зовнішнього контролю на підприємствах різних сфер діяльності.

Семінарське заняття 7-8.

Тема: Фінансування підприємницької діяльності.

1. Поняття фінансування підприємницької діяльності.
2. Особисте та колективне фінансування підприємницької діяльності.
3. Внутрішні джерела фінансування.
4. Кредитування підприємницької діяльності.
5. Лізинг як особлива форма кредитування підприємницької діяльності.
6. Фінансові програми підтримки підприємництва.

Контрольні запитання та завдання.

1. Охарактеризуйте зміст поняття «фінансування» та джерела фінансування підприємницької діяльності.
2. Яка роль фінансування на різних етапах підприємницької

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

діяльності?

3. Охарактеризуйте внутрішні джерела фінансування підприємницької діяльності.
4. Надайте характеристику зовнішнім джерелам фінансування підприємницької діяльності.
5. Розкрийте сутність та етапи кредитування підприємницької діяльності.
6. Надайте характеристику видів лізингових операцій.
7. Які існують форми державної та міжнародної підтримки розвитку підприємництва?
8. В чому особливості венчурного фінансування підприємництва?
9. Які особливості краудфандингу в реалізації підприємницьких проєктів?

Семінарське заняття 9.

Тема: Організація діяльності суб'єкта підприємництва.

1. Договірне оформлення надання послуг, виконання робіт та продажу товарів.
2. Договірні відносини у підприємницькій діяльності.
3. Способи та форми розрахункових операцій за договірними зобов'язаннями.
4. Поняття про касові операції суб'єкта підприємництва.

Контрольні запитання та завдання.

1. Визначте основні елементи структури договору.
2. Охарактеризуйте форми договору.
3. Надайте основні характеристики договору купівлі-продажу.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

4. Які основні відмінні та спільні риси договору про надання послуг та договору підряду?
5. Охарактеризуйте переваги та недоліки акредитивної форми розрахунку.
6. Охарактеризуйте схему документообороту при розрахунках розрахункових чеків.
7. Розкрийте особливості касової дисципліни для фізичних осіб-підприємців.
8. Які види відповідальності передбачені у цивільному праві за договорами?
9. Які терміни складання касових звітів?
10. Що таке реєстратор розрахункових операцій (РРО)?
11. На підставі чого здійснюється оприбуткування готівки в касу?

Семінарське заняття 10.

Тема: Маркетинг у підприємницькій діяльності сфери обслуговування.

1. Поняття, функції та принципи маркетингу.
2. Види маркетингу у діяльності підприємств сфери обслуговування.
3. Маркетингові інструменти.
4. Маркетингові комунікації.
5. Реклама, її завдання, функції та види.
6. Планування маркетингу в підприємницькій діяльності.

Контрольні запитання та завдання.

1. Розкрийте сутність поняття «маркетинг».
2. Назвіть основні стратегічні та тактичні завдання маркетингу.
3. Назвіть функції маркетингу.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

4. Які є види маркетингу залежно від охоплення ринку?
5. Назвіть основні інструменти маркетингу.
6. Охарактеризуйте процес маркетингового дослідження як інструмент маркетингу.
7. Назвіть види маркетингових комунікацій.
10. Які інструменти маркетингових комунікацій Ви знаєте?
11. Назвіть основні функції реклами.
12. Які види реклами залежно від способу і місця розміщення реклами ви знаєте?
14. Назвіть розділи плану маркетингу.
15. Які плани за величиною охоплення процесів в організації ви знаєте?

Семінарське заняття 11.

Тема: Підприємницькі ризики.

1. Причини підприємницьких ризиків.
2. Сутність та основні види підприємницьких ризиків.
3. Аналіз ризиків.
4. Управління підприємницькими ризиками.
5. Механізм зменшення підприємницьких ризиків.

Контрольні запитання та завдання.

1. Охарактеризуйте чинники невизначеності.
2. Розкрийте сутність поняття «підприємницький ризик».
3. Загальносистемна класифікація ризиків.
4. Назвіть методи аналізу ризиків.
5. Охарактеризуйте основні складові механізму зменшення підприємницьких ризиків.
7. Обґрунтуйте ризики, які доцільно страхувати та визначте

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки
особисту пріоритетність їх страхування.

8. Наведіть приклад найпоширеніших методів управління ризиками.
9. Проаналізуйте зовнішні підприємницькі ризики в агропромисловому секторі.

1. Практичні завдання

Практична робота №1

Тема: Процеси створення та припинення підприємницької діяльності

Завдання 1. Проаналізувати в динаміці (2014-2021 роки) статистику створення та ліквідації підприємств в Україні. На основі проведеного аналізу зробити висновки стосовно причин та наслідків виявлених тенденцій. Скласти підсумкову аналітичну таблицю, яка повинна мати наступний вигляд:

		Кількість		Різниця	
		Створені підприємства	Ліквідовані підприємства	Більше створених	Більше ліквідованих
Роки	2014				
	2015				
	2016				
	2017				
	2018				
	2019				
	2020				
	2021				
		Причини		Наслідки	
	2014				

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

2015		
2016		
2017		
2018		
2019		
2020		
2021		

2. Ознайомитися з розділом II «Суб'єкти господарювання», Глава 6 «Загальні положення» Господарського кодексу України та на основі даного законодавчого документа заповнити таблицю за наведеною нижче формою. Таблиця має чітко та коротко відображати основну інформацію, що надається в даному розділі.

Стаття ГКУ	Коротка характеристика
Поняття суб'єкта господарювання	
Як поділяються суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих та доходів	
Утворення суб'єкта господарювання	
Установчі документи	
Державна реєстрація суб'єкта господарювання	
Печатки суб'єкта господарювання	

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

Важливо! При пошуку законодавчих та нормативних документів потрібно користуватися офіційними інтернет-джерелами. З положеннями ЗУ можна ознайомитися на сайті: www.rada.gov.ua.

Завдання 3. Ознайомитися із Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», на основі даного законодавчого документу провести порівняльний аналіз товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю за набором критеріїв, що наведені в таблиці. Результати занести в подану нижче таблицю. Таблиця має чітко та коротко відображати основну інформацію, що надається в даному законі України.

Критерії порівняння	Товариство з обмеженою та додатковою відповідальністю	
	Є відмінності, якщо так, вказати, які саме	Відмінності відсутні, якщо так, дати коротку характеристику товариства за відповідним критерієм
Сутність та особливості функціонування		
Особливості створення товариства		
Особливості формування статутного капіталу		
Виплати учасникам		

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:

методичні вказівки

товариства		
Органи управління товариством		
Припинення діяльності товариства		
Ліквідація товариства		

Важливо! При пошуку законодавчих та нормативних документів потрібно користуватися офіційними інтернет-джерелами. З положеннями ЗУ можна ознайомитися на сайті: www.rada.gov.ua.

Контрольні запитання.

1. Який перелік документів необхідний для реєстрації ФОП?
2. Який перелік документів необхідний для реєстрації юридичної особи?
3. В яких випадках відбувається припинення підприємницької
4. діяльності?
5. Опишіть процедуру реєстрації підприємств в органах державної фіскальної служби.
6. Що таке єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань?
7. Яким документом регулюється процедура державної реєстрації суб'єктів господарювання?
8. Які особливості формування статуту товариства з обмеженою та з додатковою відповідальністю?
9. Порядок формування статутного капіталу підприємства.
10. У яких випадках відбувається ліквідація підприємства?
11. Що таке санація підприємства?

Практична робота №2

Тема: Трудові цивільно-правові відносини у підприємницькій діяльності.

1. Види договорів про працевлаштування.
2. Форми працевлаштування та трудового навантаження працівника.
3. Процедура прийняття працівника на роботу.
4. Електронний облік трудової діяльності.
5. Організація трудових відносин в умовах воєнного стану.

Завдання 1. Скласти трудовий договір для однієї з посад:

1. Програміст.
2. Бухгалтер.
3. Водій автотранспортних засобів.
4. Юрист.
5. Кухар.
6. Покоївка готелю.
7. Перекладач.
8. Адміністратор офісу.
9. PR-менеджер
10. Інженер з ремонту.

А також за «функціональними обов'язками» по обраній посаді сформував договір цивільно-правового характеру (з актом приймання-передачі виконаних робіт/наданих послуг). Трудовий та цивільно-правовий договори оформити згідно вимог Національного стандарту ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації».

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

Вимоги до оформлення документів» (URL: [https://zakon.help/files/article/11494/ДСТУ% 204163_2020.pdf](https://zakon.help/files/article/11494/ДСТУ%204163_2020.pdf)).

Завдання 2. Ознайомитися із ст. 44 КЗпП України щодо вихідної допомоги працівникам при припиненні трудового договору та заповнити таблицю.

Таблиця 2

Вихідна допомога працівникам

№ п/п	Підстава припинення трудового договору	Розмір вихідної допомоги
1.		
2.		
3.		
4.		

Завдання 3. Ознайомитися із Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України «Про затвердження типових форм трудових договорів про надомну та дистанційну роботу» від 05 травня 2021 року № 913-21 (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0886-21#Text>). За затвердженими формами підготувати:

- 1) трудовий договір про надомну роботу (посаду обрати самостійно);
- 2) трудовий договір про дистанційну роботу (посаду обрати самостійно).

Завдання 4. Ознайомитися із Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України «Про затвердження типових форм трудових договорів про надомну та дистанційну роботу» від 05 травня

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:

методичні вказівки

2021 року № 913-21 (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0886-21#Text>).

За затвердженими формами підготувати:

- 1) трудовий договір про надомну роботу (посаду обрати самостійно);
- 2) трудовий договір про дистанційну роботу (посаду обрати самостійно).

Завдання полягає у оформленні трудових відносин між роботодавцем та найманим працівником:

- 1) потенційний працівник готує та подає роботодавцю необхідний пакет документів для працевлаштування на обрану посаду;
- 2) роботодавець приймає документи, здійснює оформлення трудового договору та всі інші кадрові процедури;
- 3) контролюючий орган по завершенню процедури працевлаштування працівника перевіряє правильність її проведення. У випадку виявлення порушень контролюючий орган формує відповідні «приписи» та накладає штрафні санкції на роботодавця згідно чинного законодавства.

Вид діяльності роботодавця, а також посаду, на яку працевлаштовується особа, студенти визначають самостійно.

Контрольні запитання.

1. Що таке трудовий договір та які види трудових договорів існують?
2. Поясніть особливості працевлаштування працівника за основним місцем роботи та за сумісництвом.
3. Розкрийте основні відмінності між надомною та дистанційною роботою.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

4. Охарактеризуйте особливості укладення договорів цивільно-правового характеру.
5. Що таке гіг-контракт та які засади функціонування спеціального правового режиму «Дія Сіті»?
6. Назвіть та охарактеризуйте етапи процедури прийняття працівника на роботу.
7. В чому полягає електронний облік трудової діяльності?
8. Які підстави існують для припинення трудового договору згідно КЗпП України?
9. Охарактеризуйте основні особливості організації трудових відносин в умовах воєнного стану.

Практична робота №3

Тема: Організація виробничої діяльності у готельно-ресторанному підприємстві.

1. Сутність і принципи організації виробничої діяльності на підприємстві.
2. Виробнича потужність і пропускна здатність підприємства.
3. Організація виробничої діяльності в часі.

Завдання1. Розрахувати пропускну здатність їдальні площею обідньої зали 100 м². Заплановано 3 великі обідні перерви по 25 хв., регламентована площа на одного відвідувача – не менше 1,8 м², тривалість прийому їжі 25 хв. Це означає, що одночасно в обідній залі може знаходитися $[100/1,8] = 55$ відвідувачів.

Завдання 2. До центру надання послуг громадяни звертаються з

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки
потокот подій $\lambda = 20$ звернень за годину, а середня тривалість розмови (обслуговування) $t_{об} = 10$ хв.

1. Визначте показники ефективності роботи й системи масового обслуговування завдяки наявності одного менеджера з роботи з клієнтами.
2. Визначте оптимальну чисельність менеджерів з обслуговування, якщо умовою оптимальності вважати заповнення черги з електронного запису не менше 80 з кожних 100 звернень.

Завдання 3. Складіть графік виходу на роботу працівників за умови безперервної роботи підприємства (24/7), які працюють у шкідливих умовах праці за 36-годинним робочим тижнем.

Контрольні запитання.

1. Дайте визначення виробничому процесу. Наведіть приклад, як внаслідок змін виробничого процесу в часі і просторі можуть змінюватися кількісні та якісні характеристики робочої сили.
2. Поясніть сутність принципу паралельності при організації виробничих процесів.
3. Наведіть приклади елементів виробничої системи.
4. Дайте визначення виробничої потужності.
5. Дайте пояснення термінам: «проектна потужність», «поточна потужність», «резервна потужність».
6. Назвіть складові ресурсних компонентів розміщення виробництва.
7. Що таке паспорт підприємства?

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

Практичне заняття №4

Тема: Системи оподаткування підприємницької діяльності.

1. Сутність та види податків в Україні.
2. Податкова політика та державне регулювання у сфері оподаткування.
3. Загальна та спрощена системи оподаткування. Податок на доходи фізичних осіб. Єдиний соціальний внесок.
4. Особливості нарахування та сплати непрямих податків: ПДВ, акцизний податок та мито. Місцеві податки та збори.
5. Документування підприємницької діяльності.
6. Поняття первинних документів підприємця. Звітність суб'єкта підприємництва.

Завдання1.

Провести аналіз податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів в Україні за останні три роки. Результати подати у вигляді таблиці. На основі таблиці має бути побудований графік або діаграма, що дозволяє наочно відобразити отримані результати. Далі, необхідно надати короткий опис отриманих в процесі аналізу результатів.

Опис виконання завдання:

Таблиця – Податкові надходження місцевих бюджетів за 20__-20__ рр., млн грн

Джерело: побудовано автором за даними [1]

Таблиця 1

Податкові надходження	Роки		
	20..	20..	20..
Податок на доходи фізичних осіб			

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:

методичні вказівки

у % до податкових надходжень			
Акцизний податок			
у % до податкових надходжень			
Податок на прибуток підприємств			
у % до податкових надходжень			
Місцеві податки та збори			
у % до податкових надходжень			
Плата за користування надрами			
у % до податкових надходжень			
Інші			
у % до податкових надходжень			
Всього			
у % до податкових надходжень			

За наведеними в таблиці даними подається графік або діаграма. Опис отриманих результатів здійснюється орієнтовно таким чином:

Найбільший обсяг від податкових надходжень місцевих бюджетів припадає на _____, хоча _____.

Але, необхідно відзначити, що поступово частка у доходах місцевих бюджетів від _____ зменшується/збільшується.

Тільки у 20__-20__ рр. почало спостерігатися зростання частки ___ і у 20__ р. вона становила ___%.

Так, якщо у 20__ р. частка становила ___ %, то у 20__ р. – ___%. У

20__ р. надходження від податку становили _____ млн грн, що у ___ раз або на ___ млн грн більше за надходження 20__ р. Це ілюструє зменшення/зростання темпів приросту.

Завдання 2. На сайті <https://taxer.ua/uk/kb/online-fop> ознайомитись з порядком реєстрації фізичної особи-підприємця,

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:

методичні вказівки

скористатись активними посиланнями на заяви та документи для ознайомлення, можна роздрукувати заяву та заповнити використовуючи власні дані (за бажанням для себе). При заповненні заяви обрати спрощену систему оподаткування.

На сайті <http://www.ukrstat.gov.ua/> знайти Класифікатор видів економічної діяльності та обрати один або два види діяльності, за якими б було цікаво здійснювати підприємницьку діяльність.

Важливо! При виборі виду діяльності необхідно пам'ятати, що платники податку 1 та 2 мають обмеження за видами економічної діяльності. Перелік видів діяльності, що дають право на застосування спрощеної системи оподаткування, наведено в Податкового Кодексу України, розділ «Спрощена система оподаткування». Також важливо при пошуку законодавчих та нормативних документів користуватися офіційними інтернет-джерелами. З положеннями Податкового Кодексу України можна ознайомитися на сайті www.rada.gov.ua.

На сайті <https://tax.gov.ua> знайти та заповнити на основі власних даних звітну декларацію, що має назву «Податкова декларація платника єдиного податку».

4. Перелік запитань на іспит

1. Поняття суб'єкта господарювання та види підприємств.
2. Загальна характеристика підприємницької та господарської діяльності. Співвідношення понять «бізнес» і підприємництва».
3. Види підприємництва.
4. Сутність державного регулювання підприємництва.
5. Методи та інструменти державного регулювання підприємництва.
6. Ліцензування підприємницької діяльності.
7. Стандартизація та сертифікація.
8. Сприяння державної служби зайнятості в організації підприємницької діяльності безробітним.
9. Класична та інноваційна моделі підприємницької діяльності.
10. Коворкінг. Передання окремих функцій аутсорсинговій компанії.
11. Традиційні способи утворення суб'єкта підприємницької діяльності.
12. Підприємницька ідея. Методи та джерела формування підприємницької ідеї.
13. Генерування ідеї. Етапи реалізації підприємницької ідеї.
14. Поняття планування та види планування підприємницької діяльності.
15. Планування витрат і доходів підприємницької діяльності.
16. Планування прибутку. Планування рівня беззбитковості підприємницької діяльності.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

17. Планування ціни на послуги готельно-ресторанного господарства.
18. Шляхита порядок створення підприємницької діяльності.
19. Організаційно-правове забезпечення порядку реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.
20. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.
21. Порядок формування статутного капіталу підприємства.
22. Процес припинення підприємницької діяльності.
23. Сучасне поняття управління підприємницькою діяльністю.
24. Функції управління. Рівні та види управління в менеджменті.
25. Управління мотивацією персоналу.
26. Методи мотивації персоналу. Організація контролю.
27. Види договорів про працевлаштування.
28. Форми працевлаштування та трудового навантаження працівника.
29. Процедура прийняття працівника на роботу.
30. Електронний облік трудової діяльності.
31. Організація трудових відносин в умовах воєнного стану.
32. Сутність і принципи організації виробничої діяльності у підприємстві.
33. Виробнича потужність і пропусканоздатність підприємства.
34. Організація виробничої діяльності в часі.
35. Поняття фінансування підприємницької діяльності.
36. Особисте та колективне фінансування підприємницької діяльності.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

37. Внутрішні джерела фінансування. Кредитування підприємницької діяльності.
38. Лізинг як особлива форма кредитування підприємницької діяльності.
39. Фінансові програми підтримки підприємництва.
40. Договірне оформлення надання послуг, виконання робіт та продажу товарів.
41. Договірні відносини у підприємницькій діяльності.
42. Способи та форми розрахункових операцій за договірними зобов'язаннями.
43. Поняття про касові операції суб'єкта підприємництва.
44. Сутність та види податків в Україні.
45. Податкова політика та державне регулювання в сфері оподаткування.
46. Загальна та спрощена системи оподаткування. Податок на доходи фізичних осіб. Єдиний соціальний внесок.
47. Особливості нарахування та сплати непрямих податків: ПДВ, акцизний податок та мито.
48. Місцеві податки та збори.
49. Документування підприємницької діяльності.
50. Поняття первинних документів підприємця.
51. Звітність суб'єкта підприємництва.
52. Поняття, функції та принципи маркетингу.
53. Види маркетингу у підприємницькій діяльності.
54. Маркетингові інструменти підтримки підприємницької діяльності.
55. Маркетингові комунікації. Види та інструменти маркетингових комунікацій.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

56. Реклама, її завдання, функції та види.
57. Планування маркетингу в підприємницькій діяльності.
58. Причини підприємницьких ризиків.
59. Сутність та основні види підприємницьких ризиків.
60. Аналіз ризиків готельно-ресторанного бізнесу.
61. Управління підприємницькими ризиками. Механізм зменшення підприємницьких ризиків.

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування:
методичні вказівки

Навчально-методичне видання

Марта Мальська
Галина Бригілевич

Організація підприємницької діяльності в сфері обслуговування

Для студентів спеціальності
J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»

Львівський національний університет імені Івана Франка
Україна, 79000, Львів, вул. п. Дорошенка, 41